

KENTUCKY, MIJN LAND

OOK VERSCHENEN BIJ DE BEZIGE BIJ

Nemen wij dan samen afscheid van de liefde
(roman, 2008)

PAUL
BAETEN GRONDA

Kentucky, mijn land

ROMAN

2009
DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

Copyright © 2009 Paul Baeten Gronda
Eerste druk september 2009
Tweede druk oktober 2009
Omslagontwerp Nanja Toebak
Omslagfoto Michael Garlington
Auteursfoto Michiel Hendryckx
Vormgeving binnenwerk Adriaan de Jonge
Druk Thieme Boekentuin, Apeldoorn
ISBN 978 90 234 4127 4
NUR 301

www.debezigebij.nl
www.baetengronda.be
www.paulbaetengronda.nl

Deel I

I

Uiteindelijk zou Karel Jemen alles verliezen, maar voorlopig had hij zich alleen maar verbrand. Aan vier knokkels van zijn linkerhand was de opperhuid verschroeid. Karel Jemen had niet gevloekt, maar had zichzelf getroost met de woorden 'Ach jongen, het is maar oppervlakkig'. Dat had hij luidop gezegd. Vervolgens had hij zijn hand onder koud stromend water gehouden.

Karel Jemen van het appartement op de vijfde en hoogste verdieping was niet aan de kust komen wonen om de redenen die de meesten van zijn burens aanhaalden, namelijk de gezonde lucht en het uitzicht op de Noordzee. De lucht was volgens Karel veel beter in Holland, omdat dat dichterbij Noorwegen ligt, en het zicht op de zee maakte hem vaak een beetje misselijk. Ik ben zeeziek, dacht hij weleens als hij 's ochtends de gordijnen opentrok, enigszins trots op die woordspeling, die volgens hem bewees dat hij nog klaar van geest was.

Karel was ooit het binnenland ontvlucht en was westwaarts blijven rijden tot de verharde weg ophield en overging in zand. Daar had hij een appartement gehuurd in een moeilijk van soortgelijke gebouwen te onderscheiden flat aan de zuidelijke uitloper van de zeedijk, grenzend aan de duinen. Karel Jemen had die flat

niet meer verlaten sinds zijn zeventigste verjaardag. Sedert een jaar of drie beperkte zijn universum zich tot het appartement, de gemeenschappelijke delen van het gebouw – hij droeg elke maandag huisvuil naar een container in de kelder –, en de kapperszaak die sinds de jaren zestig gevestigd was op de benedenverdieping.

Net nadat hij zich had verbrand, keek Karel Jemen naar de bezeerde hand, als om de opgelopen schade te meten. Dat is een natuurlijke reflex, behalve voor de angstigen en de meest fanatieke luiheren. Karel was oud en alleen, maar beschouwde zich niet als angstig of lui. De aanblik van de vier rode wonden, omgeven door witverbrande, dode huid, had zijn brein aan het werken gezet. Zo passeerde in zijn gedachtestroom een herinnering aan wat gebeurd was op een woensdagnamiddag in 1953. Mocht Karel zijn eigen gedachten hebben kunnen terugspoelen en pauzeren, zoals bij een videocassette of een diareeks, dan was hij wellicht bewuster omgesprongen met de ogenschijnlijk banale gebeurtenissen van die avond. Maar zo was het niet gegaan. Karel Jemen had even de wenkbrauwen gefronst, was vervolgens van zijn oventje naar de gootsteen gewandeld en had de waterkraan opengedraaid.

Vergeleken met andere keukens die hij in andere huizen had gekend, was dit een schokkend kleine keuken. De eigenaars hadden beweerd ‘vooral op het strand’ te hebben geleefd – ze kwamen er enkel tijdens de zomermaanden. Karel had hen sindsdien als een koppel rattenkoppen beschouwd. Mensen die van alles op het strand te zoeken hebben, die konden volgens hem niet

veel waard zijn. Hij wilde er niet aan denken wat zulke lui deden met het geld dat hij voor dit appartement betaalde. Waarschijnlijk trokken ze er jaarlijks mee op cruise, samen met andere rattenkoppen, langs de kust van Mauritanië of Egypte. Te vrezen viel dat zij hun verwenne kleinkinderen met zich meenamen. De enige reden waarom hij huurde, terwijl hij zich gemakkelijk een appartement of zelfs een huis had kunnen veroorloven, was omdat hij iets kopen aan de kust typisch middenklasse vond.

Zijn huishoudster Alicia had al enkele keren geklaagd over de kleine keuken, hoewel maaltijden bereiden niet tot haar takenpakket behoorde, en zij dus in principe geen last had van de nipt bemeten kookvoorzieningen. ‘Misschien kan jij gewoon wat smaller worden,’ had Karel geantwoord toen zij de laatste keer haar afkeuren liet blijken door iets te gewelddadig met de vaat om te springen. Sindsdien had Alicia haar kritiek op de keuken beperkt tot binnensmonds gemompel in het Frans – zij was een jonge Française die wel Nederlands sprak, maar niet als ze vloekte.

Karel Jemen wist dat zijn huishoudster lesbisch was: Alicia at vegetarisch en rook soms naar kokosmelk. Het waren de details die je in staat stelden mensen te ontmaskeren, zo wist hij. Het feit dat zijn huishoudster lesbisch was, amuseerde hem in zekere mate. Hij vond het excentriek dat hij zo’n moderne, gekke vrouw toeliet tot zijn appartement. Karel vond zichzelf best vooruitstrevend en ruimdenkend. Maar haar laten koken, met haar blote handen, dat kon uiteraard niet – ruimdenkendheid en idiotie lagen niet ver van elkaar.

1953 was een goed jaar voor hem geweest. Hij was zeventien geworden, de schooldirectie had zijn alleenstaande moeder ertoe overreed hem te laten studeren en hij had voor het eerst een meisje gekend. Liesje Haken had een plan voor de toekomst en lippen die aanzienlijk rijper waren dan die van de meeste andere meisjes van haar leeftijd uit dezelfde straat. Zij had op een dag haar tong tot diep in Karels oor gewurmd, en op dat moment had hij besloten dat hij nooit nog zonder een vrouw wilde leven en dat hij z'n oren beter zou gaan wassen. De wereld lag in 1953 maar op één plek, en dat was aan de voeten van een jonge kerel uit de Antwerpse Kempen. Karel Jemen genoot van zijn leven zoals de jeugd dat nu eenmaal doet: in de heerlijke ontkenning van de eindigheid ervan.

Twaalf jaar later, in 1965, zou Karel aan zijn jongste dochter Milena, toen vijf, zeggen: 'Als de wereld aan je voeten ligt, schattebol, trap hem dan met geweld van je weg.' Zij was begonnen te huilen. 1965 was dan ook geen goed jaar geweest. Hij verloor zeven kilo, zijn dromen, een groot deel van zijn vergaard fortuin en een ontrouwe vrouw. 1965 had hem veranderd. De jongen die in 1953 een man was geworden, een mens met ambitie, verwondering en stevige kuiten, was gestrand in een dure buitenwijk, met tuinen en paadjes die de bewoners moesten doen geloven dat alles onder controle was, dat alles duidelijk gepland was, dat de tuinman er enkel was om de haag te snoeien.

Karel had de filosofie aangenomen dat het er in het leven op aankwam je verwachtingen tijdig bij te stellen,

om niet teleurgesteld te worden – teleurstelling was niets meer dan het teken dat je te lang had gewacht met bijstellen.

Vanuit het kleine raam van zijn keuken keek hij uit op de zeedijk, het strand en de onvermijdelijke Noordzee. ‘Wat een prachtig uitzicht,’ had zijn enige vriendin een tijdje geleden gepeveld terwijl zij met een kop thee in de hand uit dat raam staaarde. Omdat hij zich had verbrand en zijn moeder hem had geleerd oppervlakkige brandwonden gedurende tien minuten onder koud stromend water te houden, zat er voor hem niets anders op dan te staren door het keukenraam. ‘Geen minuut meer, geen seconde minder.’ Zijn moeder had soldaten verzorgd tijdens de oorlog, en had sindsdien iets militairs in zich gehad. Pas in haar laatste jaren had zij haar zachte aard teruggevonden. Niet veel later was zij begonnen te dementeren en gestorven.

Het neerklotsende water in de gootsteen en het tikken van het ovenklokje waren de enige geluiden in zijn appartement, maar wat Karel betrof ook in het flatgebouw aan de zeedijk, langsheen de hele Belgische kust en ook in Bretagne, aan de westkust van Spanje en Portugal en zo nog even door tot in Kaapstad. Karel was nogal op zichzelf gericht. Hij had weinig anders om zich op te richten dan zichzelf, vond hij. Zijn egocentrisme was volgens hem ontstaan uit noodzaak: men moest eigenlijk medelijden met hem hebben.

Vier dagen van de week at Karel kant-en-klare diepvriesmaaltijden. Hij liet zijn buurman Jaak elke week

dezelfde vier gerechten meebrengen en at die op van tevoren bepaalde dagen op. Zo wilde hij zichzelf conditioneren voordat zijn geheugen, door alzheimer of de mot aangetast, hem in de steek zou laten. Karel had zich verbrand op een braadworst-met-bloemkool-in-witte-saus-dag. Terwijl hij zijn opgewarmde gerecht uit de oven schoof, had hij met de rug van zijn linkerhand de gloeiende grill geraakt, en zo had hij die vier knokkels verschroeid. Zijn duim was gespaard gebleven. De duim was een overgewaardeerde vinger. Nooit eerder had Karel zich bezeerd aan een ovengrill, wat hem met de vraag opzadelde of hij nu onhandig of juist heel keukenvaardig was.

Nog steeds stroomde het water over zijn linkerhand. De witte huid die aanvankelijk zijn vier wonden had omlijnd en die deed denken aan verkoold hout, was nu verdwenen. Hij bedacht hoe zijn maaltijd koud zou worden in de tien minuten dat hij daar als een kind naar de klok stond te turen, de secondewijzer controlerend, alsof die anders vals zou spelen. Wat was hij kwaad op zijn moeder en haar onnozele goede raad. Voor een man van drieënzeventig wiens moeder meer dan twintig jaar geleden gestorven was, kon Karel Jemen nog rancuneus uit de hoek komen. Dat was iets waar hij heimelijk trots op was. Hij verwarde rancuneuze gevoelens vaak met een goed geheugen.

‘Een prachtig uitzicht, als je van de zee houdt. Alicia houdt van de zee, maar zij is dan ook anders, zij is een rattenkopje,’ had Karel geantwoord aan zijn enige vriendin, die dag dat zij daar had gestaan met een dam-

pende kop thee – hij vermeed thee waar mogelijk. Zij had gevraagd of hij dan niet van de zee hield. Karel had te luid gelachen, alsof hij een slechte grap had gehoord maar niet de indruk wilde wekken dat de pointe hem was ontgaan. Vervolgens had hij een sigaar opgestoken om de geur van de thee te verdrijven. Hij rookte eigenlijk niet meer, maar als het om theegeur te verdrijven was, maakte hij graag een uitzondering. Hij genoot ervan zijn grijsblauwe rook op de dampende wolk af te sturen en beeldde zich dan in hoe de chemische elementen van zijn rook die van de thee opslokten – hij fantaseerde daar schoolse bordtekeningen bij. Van chemie had hij niets begrepen, maar hij verstond de kunst om onwetendheid te vertalen naar kleine persoonlijke inzichten. Zijn enige vriendin was kort daarop vertrokken, omdat de rook van sigaren haar steeds misselijk maakte en haar deed denken aan haar vader zaliger.

Hij had al het gevoel in zijn linkerhand verloren toen hij de kraan na precies tien minuten weer dichtdraaide. Het leidingwater was volgens hem aan de kust kouder en zouter dan elders in het land. Karel vloekte om dit zorgwekkende feit. Zijn maaltijd was afgekoeld. De witte saus op de bloemkool was gestold en had een beige kleur gekregen. Er was geen damp meer, zijn bord rook naar niets. Hij briepte zijn onvree door de keuken. Wat baalde hij van die zee, die hem dat vreselijke, zoutige water opleverde. Hij voelde het zout branden in de vier kraters op zijn linkerhand. ‘Verdomd natrium,’ zei hij en hij veegde zijn handen droog.

Karel legde zich neer op de bank. Hij had het meubel met de rug naar het raam gekeerd, zodat hij niet voortdurend geconfronteerd werd met het voorspelbare uitzicht op de zee. Hij blies zachtjes over de kleine brandwonden en moest daarbij aan gerookte hammen denken. In zijn kwieke, bronstige jaren had hij best veel ham gegeten, maar nu vreesde hij dat hij vet vlees niet goed zou verteren.

Hij had het nieuwe millennium gehaald, zei Karel Jemen soms tegen zichzelf. Om dan meteen daarna te bedenken dat het nieuwe millennium voor hem niet zo nodig had gehoeven. Was hij gelukkig? Waarschijnlijk niet, maar bewijs zulke dingen maar eens.

Zoals hij vaker deed als hij geen zin had in televisiekijken, speelde hij met de grote zandloper die op zijn secretaire stond. Het was een uit kerselaar vervaardigd sierstuk, met een metalen plaatje op de voet, waarin 'Jemen Zand International' stond gegrift. De zandloper was een geschenk van de Franse glasfabrikant waaraan hij in 1992 zijn meerderheidsaandeel in Jemen Zand Filtratie en Distributie NV had verkocht. Hij klokte het doorsijpelen van het zand af op anderhalve minuut, zoals hij al minstens duizend keer eerder had gedaan. Minstens duizend anderhalve minuten, of meer dan drie werkdagen lang, had Karel Jemen al voor die zandloper gezeten. De avond toen hij met het ding thuis was gekomen had zijn toenmalige huishulp Annie gezegd: 'Da's goed gevonden. Zand... en dan in een zandloper. En je hebt er nog iets aan ook, aan zo'n zandloper.' Het waren woorden die Karel om een of andere reden nooit van zich had kunnen afschudden.

Die nacht sliep Karel bijzonder slecht. Iets over middernacht werd hij wakker en schommelde hij van de bank tot in zijn bed. Onderweg stootte hij zijn knie tegen een deur. Hij had zich niet omgekleed en was met ondersteunend gebrom onder de lakens gekropen. Er klopte iets niet met die verschroeiide knokkels van hem.

II

Hij was al op, gewassen en geschoren, gesteven en gekamd, toen om iets over tien de bel ging. Zoals elke woensdagochtend wachtte Karel even om de deur open te doen, zodat Jaak zich uit de voeten kon maken zonder echt te hoeven lopen. Je moet een man in zijn waardigheid laten, ook als hij maar een boodschappenbezorger is. Jaak werd niet tot de rattenkoppen gerekend.

Het kiezen van een geschikte buur om de wekelijkse boodschappen af te leveren, was voor Karel geen gemakkelijke opdracht gebleken. Toen hij zelf nog buiten kwam, vergezelde hij zijn enige vriendin weleens naar het warenhuis. Hij wachtte dan in een taxi, terwijl zij inkopen deed voor hen beiden – hij rondde altijd in haar voordeel af bij het betalen van de rekening. Maar ook zulke uitstapjes waren hem op een dag te veel geworden. ‘Mijn gezondheid... och, ik zal je er niet mee vervelen. Ik wil mezelf niet tot spektakel maken,’ loog hij meestal al te bezorgde burens of passanten voor. Er werd dan meestal niet doorgevraagd (‘Kanker,’ zag je de mensen denken, waarna ze meelijds knikten). Karel Jemen kon op zijn handen staan en drukte zich voor het ochtendlijke toilet twintig keer op. Hij voelde zich weleens schuldig over de leugens omtrent zijn gezondheid, maar hij verkoos dat schuldgevoel – dat overigens best

te torsen bleek – boven de waarheid. Dat hij lichamelijk onwel werd bij het zien en ruiken van wat hij ‘de menzenzee’, en soms ook ‘de rattenzee’ noemde, dat hij het bekeken worden niet verdroeg, dat hij al die mensen zou willen manipuleren, omvormen, wassen, een andere richting uit sturen, maar telkens geconfronteerd werd met onmacht en een bijhorend gevoel van nutteloosheid. Dat het was alsof iemand een splinterende spaan door zijn lijf stak wanneer hij een stap buiten die glazen deur van zijn inwisselbare flatgebouw zette. Nee, dan liever liegen.

Zo moest hij, als zieke oude man, op zoek naar een buur om zijn boodschappen af te leveren. Je kon, had iemand hem verteld, ook aan huis laten leveren, maar dat nieuwerwetse procedé vertrouwde hij niet. Je had geen controle over wat voor volk dan die leveringen zou doen. Je wist bijvoorbeeld niet of zij hun handen reinigden na een toiletbezoek. Of misschien hielden zij wel katten thuis; de gedachte alleen al kon Karel Jemens appetijt verprutsen. Leveranciers, met of zonder katten, vertrouwde hij niet. Zijn burens evenmin, maar hen zou hij wel weten te vinden, mochten ze hem ooit teleurstellen.

Op de eerste verdieping woonde een vrouw die steeds een zilveren medaillon droeg. Zij had meteen aangeboden om Karel van de nodige levensmiddelen te voorzien. Karel verdacht haar ervan ongematigd katholiek te zijn, en daarbij kwam nog eens dat zij een luidruchtige poedel huisvestte. De vrouw had voor de aangeboden hulp geen geld gewild – het leek wel of zij die gedachte absurd vond – en Karel had haar bijgevolg bejegend met

het grootste wantrouwen. Hij wist dat mensen die geen geld van je aannamen, iets veel ergers in ruil wilden voor hun diensten: dankbaarheid, vertrouwen, een kop koffie, en uiteindelijk altijd weer liefde. Karel had de vrouw afgewezen en haar gevraagd of zij ooit had overwogen te verhuizen. Zij had hem sindsdien nooit meer aangesproken, wat aantoonde dat ook katholieke oude vrouwen best onbeleefde harken konden zijn. Hij zou nochtans bereid zijn geweest financieel bij te springen in de verhuizing van deze vrouw. Dat was volgens hem barmhartig, iets waarvan hij wist dat katholieke vrouwen er seksueel opgewonden van werden, maar zij had hem zelfs niet meer van antwoord gediend. Hij had haar hond bij wijze van test ooit het zaad van Satan genoemd en sindsdien vermeed zij hem in de gemeenschappelijke delen van het gebouw. De katholieke dame van de eerste verdieping was een raadsel.

Een tijd lang had Karel met zijn onderbuur gewerkt wat de boodschappen betrof. Heston Brocklehurst van de vierde verdieping was een oude Engelsman die halverwege de jaren vijftig van het Engelse platteland naar de Belgische kust was verhuisd, en vanaf de dag na zijn verhuizing was vastgelopen in een eindeloze klaagzang over hoezeer hij zijn dorp in Engeland wel niet miste. Heston was een trage maar betrouwbare boodschappenbuur gebleken. Hij aanvaardde ook graag het geld dat Karel hem voor de bewezen diensten betaalde – hij spaarde voor iets, al was hij bijna tachtig. Het probleem was dat Heston Brocklehurst de drang niet kon onderdrukken om lang in de deuropening te blijven staan vertellen over zijn broer die in de Provence was

gaan wonen en de pijn die hij soms voelde in zijn ellebogen en de twijfels die hij had over de kwaliteit van het zand op het strand. Terwijl Karel met rust gelaten wilde worden – daarvoor betaalde hij toch net? En hij vreesde ook dat het lamlendige gejammer van Heston, waardoor hij telkens met half ontdooid voedsel kwam te zitten, hem ooit een voedselvergiftiging en een daaropvolgend verblijf in het ziekenhuis zou bezorgen. Zo kwam het dat Karel op een nacht wakker schoot en dacht: die onnozele Brockrust wordt mijn dood. Hij bedoelde dat niet figuurlijk. De volgende dag had hij zijn onderbuur een briefje geschreven op vergeeld postpapier met een briefhoofd van Jemen Zand Filtratie en Distributie NV.

Heston B.,

Dit schrijven om mede te delen dat ik niet langer een beroep zal doen op uw diensten als bode. Resterende verloning (61,50 euro) zal eerstdaags in contanten bezorgd worden door uw opvolger, de heer Jaak (derde verd.).

*Hoogachtend,
Dhr. K. Jemen*

En zo kwam het dat die ochtend niet de katholieke vrouw van de eerste verdieping, niet Heston Brocklehurst, maar Jaak aanbelde. Jaak had volgens Karel geen familienaam. Hij hield ook van de vierletterige schrijfwijze, die veel minder ingewikkeld was dan het onnodig gecompliceerde Franse alternatief. De naam Jaak deed Karel Jemen denken aan het pletten van staal.

Jaak stelde geen vragen, bleef niet praten en was stipt. Jaak was de beste buur die een man zich wensen kon. In een moment van zwakte had hij overwogen hem uit te nodigen voor een glas, maar net op tijd had hij beseft dat zoiets net alle pracht van de relatie teniet zou doen.

Jaak bleef niet aan de deur staan met allerlei klachten en verhalen, hij liet wel een briefje achter, samen met de rekening van de supermarkt. ‘Mr. Jemen, boodschappen & dienst: 78,23 + 75 = 153,23 euro. Jaak.’

Voor de deur van het appartement stond een boodschappenmand met daarin onder meer een heleboel diepvriesmaaltijden, ambachtelijke perenstroop en toast. Karel haastte zich om de diepgevroren producten op te bergen. In geval van voedselvergiftiging zou Karel niet alleen het flatgebouw moeten verlaten, hij zou ook nog eens de confrontatie moeten aangaan met dokters en bijhorend medisch personeel. Mensen die omwille van hun beroep soms een spuit gebruikten, waren niet te vertrouwen.

De laatste keer dat hij in een ziekenhuis had moeten overnachten, was ergens in de jaren tachtig geweest. De verpleegsters hadden hem niet naar zijn draagbare radio laten luisteren, waarop hij een dokter ontboden had – ‘en vrouwen zijn geen dokters,’ had hij hen achterna geroepen. Nadat ook de gesommeerde geneesheer had geoordeeld dat het inderdaad niet gepast was om op luid volume naar het tennis te luisteren terwijl andere patiënten moesten rusten, had patiënt Jemen de verpleegsters en de dokter ‘insecten van het systeem’ ge-

noemd. Zij hadden niet geweten wat daarop te antwoorden. In zijn razernij had hij de medische bedrading van zijn lijf gerukt om vervolgens in zijn ziekenhuisschortje naar buiten te lopen en in een taxi te verdwijnen. Hij had de volgende dag een andere taxi-chauffeur een dagloon toegeschoven om zijn spullen op te pikken, waaronder het radiootje.

Na het opbergen van de diepgevroren producten en het noteren van '153,23 euro' in een klein schriftje met geruit papier, deed hij zijn jas aan om zich naar de benedenverdieping te begeven. Dat deed hij meestal omstreeks halfelf. Het kiezen van een geschikte jas kon soms lang duren – hij had dozen vol kleding uit de tijd toen hij nog tot de uitgaande wereld behoorde.

In Herenkapsalon Albert speelde een soulnummer op een volume dat volgens Karel net iets te luid was om op een aangename manier een gesprek te kunnen voeren. Toch maakte hij daar geen opmerking over, terwijl hij dat toch het liefste deed, in het wilde weg opmerkingen maken. Zo had hij een vaste klant van Albert ooit verweten te vaak uit het raam te kijken terwijl hij zijn beurt zat af te wachten. 'Is het buiten zo interessant, misschien? En wilt u dat dan met ons delen, hetgeen u dermate boeit dat u er voortdurend, maar dan ook voortdurend uit dat raam voor moet kijken.' Sommige klanten haalden het niet tot in de kappersstoel.

'Lucky Lips. Ruth Brown,' zei Albert zonder op te kijken van het hoofd van zijn klant. 'Atlantic Records,' zei hij ook nog – hij sprak die woorden uit alsof hij ze wilde

zoenen. Karel kon het niet schelen wie Ruth Brown was, maar hij voelde zich meteen thuis als Albert zijn aanwezigheid erkende door zijn eeuwige klankspel van fluitmelodietjes en schaargeknip te onderbreken, enkel om hem op de hoogte te stellen van het nummer dat speelde. Het gaf Karel een huiselijk gevoel, een mannen-onder-elkaar-gevoel ook. Het deed hem denken aan vrienden die elkaar over de stand van een voetbalwedstrijd informeerden. ‘3-2 voor AS Roma, hoekschop Bayern’ en ‘Lucky Lips, Ruth Brown, Atlantic Records’, dat was net hetzelfde.

Albert de kapper was in die mate met zijn beroep vergroeid dat je in de veronderstelling kon zijn dat De Kapper zijn familienaam was. Dat was niet zo, zijn familienaam was Van Dinant. Michel Freulens, een volgens Karel duidelijk geretardeerde dertiger die minstens eenmaal per dag bij Herenkapsalon Albert binnensprong, maakte graag de grap ‘hij is niet van Dinant, de Van Dinant’, om vervolgens hard te lachen, een lachtraan weg te vegen en zijn berichtjes na te kijken op de gsm. Michel werkte voor de gemeentelijke groendienst maar nam het niet te nauw met de werkuren. Hij vond het feit dat er een groendienst bestond in een gemeente waar ‘alleen zand en duinen’ waren zo hilarisch dat hij het vaak vertelde alsof hij als enige een fout in het systeem had ontdekt en daar heimelijk van profiteerde.

Karel Jemen, die ooit fortuinen had verdiend aan het uitvoeren van wit zand uit de Antwerpse Kempen, zat nu samen met een fluitende kapper en een giechelende groendienstweigeraar naar Ruth Brown te luisteren.

Met rondom zich niks dan zand. Gratis zand, zeezand, bezeken en bekakt zand, voor alleman.

Hij zat op zijn vaste stoel, naast een accordeondeurtje waarboven een bordje hing met de vermelding ‘Privé’. Een houten stoel was dat, die zich duidelijk onderscheidde van de stoelen voor de klanten, die met bruin nepleer waren overtrokken en aan de andere kant van de ruimte stonden, tegen het raam dat uitkeek op de zee-dijk. Het interieur van Alberts zaak was een halve eeuw te oud om hedendaags te zijn, maar niet op een manier dat het weer charmant of modieus werd. Omdat Albert nu en dan modernisering had doorgevoerd (een lamp van Ikea, een tafeltje van een fabrieksverkoop in 1991), was er geen periode op zijn salon te plakken.

Die middag in Herenkapsalon Albert vertelde Karel niemand over wat hem de vorige avond was overkomen. Niet omdat hij dacht dat een onbeduidend verhaal over wat verbrande huid misschien niet zo heel boeiend zou zijn, maar omdat hij beschaamd was. Nee, eerder nog dan beschaamd was hij in de war. Sinds hij zijn wenkbrauwen had gefronst en even later op de bank in slaap was gevallen, had zijn zelfverzekerdheid een duik genomen, alsof ze domweg van de fiets was gevallen en ergens zat te huilen om een schaafwonde. Dit gaf Karel het vervelende gevoel dat hij geen vat had op zijn gedachten. Gedachten die op een klassieke donderdagochtend – of gelijk welke andere ochtend – vaak niet verder gingen dan gevloek op typische vijanden van de ouder wordende mens, zoals koffiezetapparaten met meer dan één functie.

‘Mooie dag voor een wandeling,’ suste kapper Albert. Albert had volgens een test die hij ooit invulde in het enige tijdschrift over gezondheid dat in de zaak aanwezig was een erg hoge ‘emotionele intelligentie’ en hij voelde meteen aan dat Karel op een andere manier dan anders slechtgehumeurd was. Elke dag zei Albert dat het een mooie dag was voor een wandeling. Ook als het hagelde of als de zee dreigde te bevriezen. Enkel omdat Karel sympathie voelde voor de fluitende kapper, pakte hij hem daar niet over aan. Soms viel hij in slaap bij het bedenken van mogelijke venijnige antwoorden. ‘Mooie dag om eenzaam te sterven in de duinen,’ was zijn favoriet, omdat dat zo brutaal was, maar tegelijk zo eenvoudig en puur.

Karel zou het nooit hebben toegegeven, maar hij was verzot op het parfum van Pétrole Hahn en natgeregende jassen van de doorgaans gepensioneerde klanten, op het door stoffige blinden gefilterd zonlicht en op iets wat hij voor zichzelf omschreef als ‘de kapperswarmte’ waar Herenkapsalon Albert in gedoopt leek te zijn. Hij was gaan houden van de manier waarop Albert door zijn *salon* schuifelde – zo noemde de kapper het zelf, hij sprak het uit op z’n Frans – en ook hield hij van het norske belle-tje dat een inkomende of uitgaande klant moest melden en van de kromgeduimelde, doffe glossy’s die sinds Karels verhuizing naar de kust dezelfde waren gebleven. Er zat naast een Robbedoes-verzamelalbum van jaargang 1973 ook een *National Geographic Magazine* tussen, met onder andere een reportage over paardenfokkers in Kentucky, en ook een dik boek dat *Toutes les voitures du monde* – 1996 heette. En dat ene magazine over ge-